

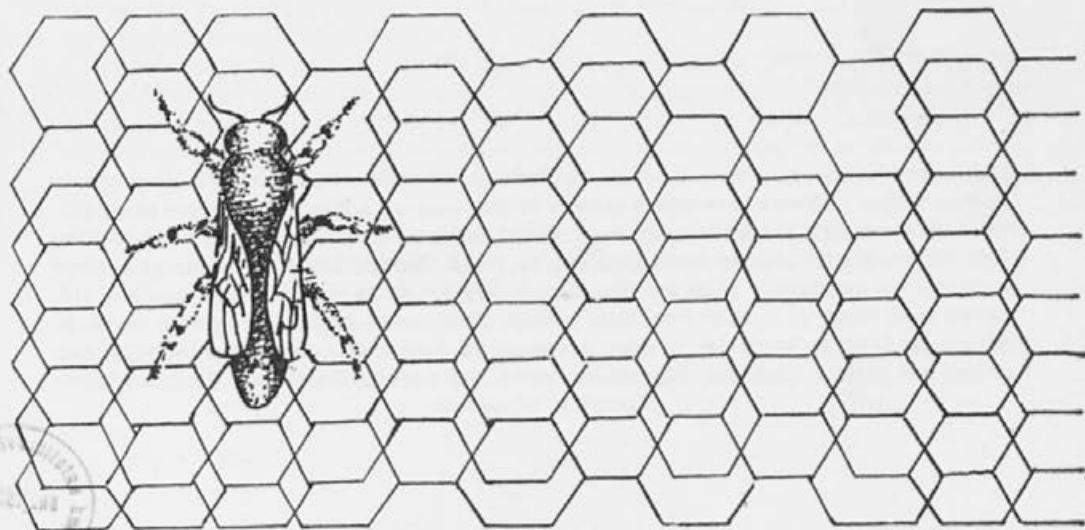
leto LXXI

št. 12

1969

slovenski čebelar

VSEBINA

Obračun	301
Leopold Debevec: Opravila pri čebelah v decembru	302
France Guna: Opazovanje čebel pri zadnjih izletih	303
Inž. Franček Šivic: Uspel izlet na XXII. kongres Apimondie v München	306
Drago Predan: Paberki z obiska velikega čebelarškega obrata Mirošan	308
Julij Mayer: Iz preteklosti II.	311
Čebelarska družina Kamnik: Plemenilna postaja v Kamniški Bistrici	315
Poslovnik plemenilne postaje Josipa Verbiča v Kamniški Bistrici	316

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Nežka dr. Snoj: Septikemija pri čebelah	319
---	-----

NAŠA ORGANIZACIJA

Poročilo predsednika komisije za preskrbo čebelarjev s sladkorjem za zimsko krmljenje čebel na seji izvršnega odbora ZČDS 10. novembra 1969	321
V. Benedičič: Janko Malešič 70-letnik in odlikovanec z redom A. Janše II. stopnje	323
Vsem čebelarskim društvom in družinam	324

OSMRTNICE

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 20.00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza Čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska Tiskarna PTT v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Julij Mayer, Martin Mencej, Boris Modrijan in Jožko Šlander. Letna naročnina za nečlane 25.00 din, za inozemstvo 30.00 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 3.00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1. Telefonska številka uprave ZČDS in SČ 20-208.

OBRAČUN

Čebelarstvo leto je za nami; poslavlja pa se tudi koledarsko leto. Obračun je jasen. Pri enih je meden, pri drugih manj zadovoljiv. Pri večini so bile odločilne vremenske razmere in medonosnost rastlin, pri nekaterih pa žal tudi neznanje in nepravilno ravnanje s čebelami.

Pred seboj imamo 12 števil Slovenkega čebelarja. Redakcijski odbor se je trudil, da bi z glasilom pomagal pozitivno usmerjati naše čebelarjenje, spodbujal bralce in dvigal strokovno raven čebelarjev. Ko delamo obračun naših prizadevanj, se zavedamo pomanjkljivosti in slabosti glasila. Prav ta zavest pa je najboljši porok, da bomo v prihodnjem letu skušali odstraniti te pomanjkljivosti.

Naši sodrudniki so v tem letu načeli vrsto vprašanj, žal pa so mnoga od teh ostala še nerazčiščena ali vsaj nezadostno osvetljena. Kljub temu, da smo razširili obseg glasila, so ostali mnogi prispevki naših sodelavcev neobjavljeni, kar narekuje, da bo treba obseg še razširiti.

Zahvaljujemo se vsem sodrudnikom za njihovo požrtvovalno sodelovanje z željo, da bodo tudi v prihodnje ostali naši zvesti sodelavci.

Uredništvo

Mir je zavlada v čebelnjaku, tiho je pred panji in tudi za njimi! Ta mir je tudi potreben! Le rahlo enakomerno »zadovoljno« šumenje čebel v notranjosti panja kaže, da se družina dobro počuti in da ji ničesar ne manjka. Skrbimo, da jih ničesar ne bo motilo v tem miru. Sicer pa naj čebelar od časa do časa, takole na štirinajst dni, le stopi pred čebelnjak, da stopaje ob pročelju pregleda žrela panjev, da niso morebiti zamašena z mrtvicami ali snegom, kar bi oviralo cirkulacijo zraka in s tem vznemirjalo čebelje družine v njihovem zimskem mirovanju. Bistro oko pa utegne opaziti še drugačna znamenja, ki bi kazala, da so neki drugi kalilci miru na delu pri njegovih čebelah. Seveda bo čebelar nemudoma poskrbel vse potrebno, da takšno zločinsko početje temeljito prepreči. Sicer pa nekaj rahlega snega na bradah ali v žrelih še ne pomeni neke resne nevarnosti, vendar je bolje, da ga kljub temu odstrani, ker bi utegnil topiti se in nato še zmrzniti, tedaj pa bi utegnil postati že nevaren. Kot že večkrat poudarjeno, družine potrebujejo tudi pozimi mnogo svežega zraka, mnogo več, kot si čebelarji splošno mislimo! Tudi mrtvice odstranimo sproti iz žrel, kjerkoli jih opazimo. Čebelam olajšamo izhod iz panja tudi, če s koncem ukrivljene žice izvlečemo z dna panja vse mrtvice, ki jih lahko dosežemo. Da to opravljamo skrajno oprezno in previdno, menda ni treba posebej poudarjati. Ker mrtvice ne le da ovirajo »promet« ob žrelu, temveč tudi okužujejo zrak, čebele postajajo zato nemirne, po satju in stenah panja se začne nabirati rosa, panji »močijo« kot pravijo čebelarji in to je največkrat tudi že začetek propadanja družine; prvo je večja poraba hrane, kmalu se pojavi griza in če so še medene zaloge slabše kakovosti, je konec družine neogiben. Z omenjenim odstranjevanjem mrtvice iz žrel prihrani čebelar svojim čebeljim družinam ogromno trudapolnega in nevarnega dela in marsikateri čebeli tudi reši življenje. Saj čebele, če le utegnejo, iznašajo svoje mrtvice na prosto, pri tem pa mnoge postanejo žrtve mraza.

Za prisluškovanje razpoloženja v čebeljih družinah uporabljajo mnogi čebelarji gumijaste cevke, katerih en konec potisnejo skozi žrelo v panj. Istemu namenu dobro služi tudi zasilna cevka, ki si jo čebelar sam zvije iz papirja. Prisluškovalna cevka je sicer zelo preprost pripomoček, a vedimo, da je nekako pred dobrimi 100 leti naš čebelarski trgovec Miha Ambrožič iz Mojstrane za takšno cevko na čebelarski razstavi nekje v Nemčiji prejel lepo nagrado.

V dolgih zimskih večerih ima čebelar dovolj časa, da pregleda svoje zapiske o čebeljih družinah, a ne samo pregleda, študirati jih je treba, natančno študirati: primerjati je treba tempo razvoja posameznih družin med seboj, vse njihove prednosti, slabosti in napake torej pridelek medu, voska ali rojev. Čebelar bo nedvomno pri takem študiju odkril mnogo zanimivosti in presenečenj pri marsikateri družini ali matici. Tak pregled je za vsakega čebelarja vselej izrednega pomena, saj ga opozori in mu kar s prstom pokaže njegove najboljše družine, to pa že pred začetkom nove čebelarske sezone, da jih lahko poljubno in temeljito izkoristi v svoj prid. Od takih družin bo čebelar vzrejal plemenske živalice za svoj čebelnjak v prihodnjem obdobju, posebno si bo o tem na jasnem, ko se bo še vse drugo, kar je v zvezi z dobrim prezimovanjem, ugodno izkazalo. Kajti pri zadevni presoji in izbiri prihaja močno v poštev še število mrtvic, poraba hrane, trajanje zimskega mirovanja, kot tudi datum oziroma začetek zaleganja. Družine, ki začno zalegati pozno ali prezgodaj, je treba od načrtne odbire izključiti.

Naj ob sklepu omenim še neko koristno delo, ki ga najlaže opravimo po končani sezoni in ob topli peči. Zelo potrebno in poučno delo za vsakega čebelarja je sestava letnega obračuna in bilanca njegove dejavnosti. Knjigovodstva več strokovnjak si bo seveda to res uredil drugače in mnogo bolj zapleteno kot navadni čebelar, ki bo le za silo zbral svoje podatke, tako da bo lahko primerjal svoje izdatke pri čebelah: za orodje, panje, posodo, satnice in podobno, nadalje izdatke za morebitne pomočnike, stroške prevažanja na pašo, obresti vloženi sredstev, določeni odstotek; z dohodki: vrednost pridelka medu, voska in rojev. Seveda se uspeh od leta do leta zelo menjava, kar sicer vsak čebelar tudi brez knjigovodstva na lastni koži občuti. Tudi preteklo čebelarsko leto v tem oziru ni bilo posebno ugodno, ponekod celo zelo neugodno. Vendar je vse že tako urejeno, da čebelar zaradi neuspeha v nekem letu in izgubi korajže in še vedno vztrajno upa, da bo pač naslednje leto to temeljito popravilo. In ni dvoma, da bo enkrat le tako, prav zares! Pomisliti pa moramo tudi na ogromno korist, ki jo napravijo čebele z oprahitvijo in oploditvijo milijard cvetov, pa za vse to ogromno delo v našo bilanco nismo vstavili niti enega starega dinarja, prav tako niti dinarja za vse tiste zlate urice nedolžnega veselja pred čebelnjakom, ki skozi vse leto vsakemu pravemu čebelarju polni srce in dušo, ko se ukvarja s svojimi muhami, da ne pozabimo pri tem na izredno zdravilno vrednost medu!

Ne vem, kako so bila sprejeta letošnja mesečna navodila. Zdaj so končana. Za prihodnje leto jih bo pisal nekdo, ki menda do zdaj, ko to pišem, še ni določen (zadnje dni oktobra). Verjetno bo svoje delo opravljal povsem drugače in verjetno opozarjal na reči, ki so bile letos izpuščene ali premalo poudarjene. In prav je tako! Tako je vsa reč bolj pisana in raznovrstnost je pač užitnejša. Začetnik se tako mnogo hitreje in laže dokoplje do tistega minimalnega znanja o čebelah, ki je potrebno, da človek temeljito spozna svoje »muhe« ter jih sčasoma lahko brezhibno in brez mesečnih navodil vselej gladko in natančno opravlja! Samostojnost je tudi pri čebelarjenju nekaj vredna! Treba pa je mnogo »študirati«, da jo človek naposled le doseže. Torej, zadovoljno in medeno novo leto na vse strani!

Predvsem pa seveda: uspehov polno!

OPAZOVANJE ČEBEL PRI ZADNJIH IZLETIH

FRANCE GUNA

Četudi smo čebele vsestransko oskrbeli za zimo ter zdaj mirno pričakujejo njen prihod, bomo tudi še naprej s svojimi mislimi pri njih. Nikakor ne gre, da bi po opravljenem zazimljenju naredili čez nje križ, češ: kar bo, pa bo. Dober čebelar niti pozimi ne pozabi svojih čebel, čeprav mirujejo in je uljnjak kakor izumrl.

Pri čebelah se namreč vsak čas lahko primeri to ali ono, kar jim je v škodo ali je celo za kak panj usodno. Če pa čebelar budno pazi nanje, jim lahko pravočasno priskoči na pomoč. Jeseni še posebno rad posesti na klopki ob uljnaku. Gleda, kako se čebelice lepo poslavljajo od zadnjih cvetlic in se spreletavajo v poslednjih sončnih žarkih, obenem pa se tudi on sam poslavlja od svojih ljubljensk.

Na klopki sedé pa tudi opazuje, skrbno opazuje. Laik, ki sedi poleg njega, vidi le veselo rajanje pred uljnjakom, bistro oko večšega čebelarja pa vidi dosti

več. Prav to pa je zanj važno. Gibanje čebel v žrelih in na panjskih bradah, njihovo letanje pred uljnjakom ali morda celo okoli uljnjaka itd. mu mnogo pove. Ker hoče imeti v tem času čebelja družina popoln mir, čebelar ne odpira panjev po nepotrebnem. Kako poteka življenje v panju in kaj se v njem dogaja, vse to ugotavlja z zunanjim opazovanjem. Tu imamo dosti najrazličnejših primerov.

Če vidiš, da čebele vkljub skromnemu cvetju v pozni jeseni prinašajo v kak panj obilo obnožine, je to dobro znamenje: ta panj gotovo goji še mnoge zalege, ki bo temelj močne družine v prihodnji pomladi; najbrž ima dobro, rodovitno, mlado, letošnjo matico. Stare matice namreč jeseni kmalu prenehajo z zaleganjem.

Trota ne smeš v tem času videti niti enega več. Če ga vidiš, je sumljivo: panj je brez matice, ali pa ima jalovo matico; lahko tudi, da se je lotil poznega preleganja, ki se pa skoro vedno slabo konča; z matico ne bo nič, četudi se srečno izvali, ker je vse prepozno. Če vidiš malega, nenormalnega trota, je to slabo znamenje za panj in slabo spričevalo za čebelarja: panj ima trotovko, t. j. matico, ki leže samo trotovska jajčeca; legli se bodo torej sami troti, delavka nobena, panj je obsojen na počasno izumiranje. Da je v uljnjaku še v tem času taka nenormalna družina, pa je kriv čebelar, ker ni opravil dovolj natančno jesenskega pregleda pred zazimljenjem. Takrat bi bil na vsak način moral videti tako imenovano grbasto zalego, ki je zanesljiv znak trotovke.

Če vidiš, da čebele nemirno lazijo po bradi ali tudi po vsej panjevi končnici ter zbegane tekajo sem in tja, so nedavno zgubile matico in so torej brez nje. To beganje čebel je precej zanesljiv znak brezmatičnosti; posebno še, če se nadaljuje po sončnem zatonu, ko so se vsi ostali panji že docela uleteli in umirili. Vendar takemu panju ne dodajamo nove matice, dokler se nismo o brezmatičnosti popolnoma prepričali. Zato stopimo še v ulnjak in odpremo sumljivi panj: takoj nam udari na uho močno bučanje, ki se pa še bolj stopnjuje, če odstranimo okence in izvlečemo kak sat. Zdaj ni nobenega dvoma več. Če je družina močna, ji dodamo rezervno matico, seveda previdno, v matičnici, da nam razburjene delavke dodane matice ne umore. Šibki brezmatični družini matice ne dodajamo, temveč jo rajši združimo s kako srednje močno družino.

Ni pa vseeno, ali opazuješ zjutraj, opoldne ali pa zvečer. Letanje ob različnem dnevnem času lahko pomeni različno stanje. Opoldne, po dvanajsti ali trinajsti uri se ob lepem vremenu začne praha, ki pa ni pri vseh panjih enako močna in ob isti uri. Ta ali oni panj se začne prašiti šele potem, ko so se drugi že popolnoma uleteli. Močna ali obilna praha pred posameznim panjem nam pove, da ima tisti panj mnogo svežih mladice, torej izdatno rezervo delovne sile za pomlad. Včasih pa je praha močna le navidezno; ta nastopi po dolgotrajnem dežju, čebele se spreletavajo v tem večjem številu, kolikor dalj časa jim je vreme branilo izlet.

Če zgodaj zjutraj ali pozno zvečer izletava samo en panj, ko drugi mirujejo, je verjetno iztaknil kje kak vir donosa; najbrž ropa. Opazuj ga natančneje! Pošten čebelar ropanja ni nikoli vesel, pa čeprav ropajo njegove čebele. To bi bil dobiček dvomljive vrednosti in je od njega več škode kot koristi. Ob hladnem vremenu pride često do tako imenovanega tihega ropanja. Zaradi hladu so se čebele v kaki šibkejši družini stisnile v satje in se umaknile od žrela, ki je zdaj nezastraženo. To izkoristijo roparice in udarijo v panj. To ropanje poteka tiho in brez boja. Napadena čebelja družina niti ne opazi, kaj se z njo godi, posebno še, če so stranski sati nezasedeni. Ker je ropanje pri čebelah huda nadloga, se vestni čebelarji ob vsaki taki priliki med seboj obvestijo, da skupno ukrepejo vse potrebno.

Na izletavanje čebel v mrzlem vremenu moramo biti pozorni tudi iz zdravstvenih razlogov. Brž ko je dosti hladno, čebele nehajo izletavati. Temperatura izpod 10 stopinj C jim že ne prija, posebno če niti ni sončno. Če v takem vremenu izletavajo, pomeni, da se v panju ne počutijo dobro, da z njimi ni nekaj v redu. Morda se že dolgo niso mogle otrebiti, pa so potrebne izleta, torej lepega vremena. Lahko pa je kaj hujšega — bolezen. Zdrava čebela se z brade takoj odžene v zrak, brž ko pride iz žrela. Včasih odleti celo naravnost iz žrela. Bolna čebela pa leze po bradi. Če je resno bolna, leze prav naravnost proti robu brade, od koder omahne v travo. To dobro opazujemo zlasti tudi pri pohabljenih delavkah, bodisi da jo je poškodoval čebelar pri listanju satja, bodisi da je bila pohabljena v boju z roparicami, vedno leze naravnost ven, da zunaj pričaka smrt. Uboga živalca, čim obnemore, se že sama umakne iz panja, da ne dela nadlege svojcem! Kajne, krut prirodni zakon! Kaj hočemo, med ljudmi je pa včasih še bolj kruto . . .

Panje opazujemo na dva načina: individualno, t. j. da osredotočimo za dalj časa vso pozornost na en sam panj; lahko pa primerjalno ali komparativno, t. j. da opazujemo več panjev hkrati, pri čemer kmalu vidimo, da se kak panj loči od vseh drugih — bodisi v dobrem, bodisi v slabem.

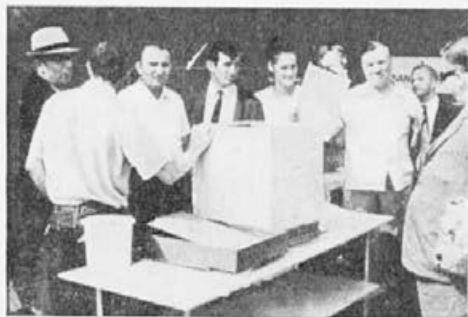
Zelo važno pa je, da po opazovanju potem tudi ukrenemo vse, kar je potrebno. So primeri, ki zahtevajo takojšnjo pomoč, kot npr.: brezmatičnost, ropanje, bolezen itd. Panj, ki je v jeseni izgubil matico, bo vso zimo nemiren in nikakor ne more dobro prezimiti. Samo opazovanje torej nikakor ne zadostuje. Čebelar, ki bi sicer skrbno opazoval, a ne bi potem ničesar ukrenil, je podoben človeku, ki se pogleda v zrcalo, a takoj pozabi, kakšen je njegov obraz.

Prizadevni čebelar A. Miklič je skrbno zazimil svoje čebele

USPEL IZLET NA XXII. KONGRES APIMONDIE V MÜNCHEN

INŽ. FRANČEK SIVIC

Razlaga sestave nakladnega panja firme Eitel

bom v pričujočem sestavku opisal predvsem naša opažanja in vtise, ki naj urednikov članek dopolnijo.

Prvi dan je bil namenjen vožnji. Polni avtobus je veselo brzel mimo vasi, mest, gozdov in polj, ki so se kopali v soncu. Lepo vreme, zanimiv razgled in glas neutrudnega vodiča so ustvarjali med čebelarji odlično razpoloženje. Državno mejo smo prečkali na Ljubelju in se od tam spustili po ozki, vijugasti cesti na Avstrijsko Koroško. Avstrijci so sicer znani kot dobri graditelji gorskih cest, samo podljubeljska jim ne gre in ne gre izpod rok. Zlobni jeziki vedo povedati, da se Avstrijci boje prehitrega odtoka turistov iz Avstrije v Jugoslavijo in da jim vedno zmanjka denarja za to cesto.

Najbolj zanimiva je bila vožnja skozi Tirolsko. Mogočni gorski vrhovi, ki obdajajo ledeniške doline, so bili še vedno tu in tam pokriti z zaplatami snega. Vozili smo se mimo zelenih travnikov, mimo številnih čred rejene govedí in mimo čudovito urejenih tirolskih hiš. Koliko živopisanega cvetja je bilo videti na oknih, na številnih balkonih izrezljanih iz lesa, in na vrtovih! Predvsem cvetje in urejeni domovi dajejo tirolski pokrajini svojevrsten čar.

Kmalu potem ko smo zapustili avstrijsko-nemško mejo, se je pokrajina izravnala in umirila. Široka avtocesta nas je v razmeroma kratkem času pripeljala do našega cilja, v München, ki pa nas je ob tem prvem srečanju kar malo razočaral. Mesto se namreč pripravlja na bližnjo olimpijado, zato povsod podirajo vse kar je staro in grdo in gradijo novo. Mnoge glavne ulice so razkopane, kajti pod njimi mora še pred pričetkom olimpijskih iger steči podzemeljska železnica.

Program za prvi dan je bil pri kraju. Po večerji v starinski restavraciji smo se razmestili po dveh hotelih in večina je zaradi utrujenosti in dolge poti zgodaj legla h počitku.

Letošnjega svetovnega čebelarkega kongresa v Münchnu se je poleg predstavnikov ZCDS, Medexa in Zavoda za čebelarstvo udeležilo tudi okrog 50 čebelarjev iz vse Slovenije. Izlet v München je organizirala Zveza skupaj s podjetjem SAP iz Ljubljane. V imenu udeležencev se organizatorjema zahvaljujem za ta izlet, ki bo večini še dolgo ostal v spominu in želim, da bi se nas ob podobnih priložnostih spomnila tudi v prihodnje.

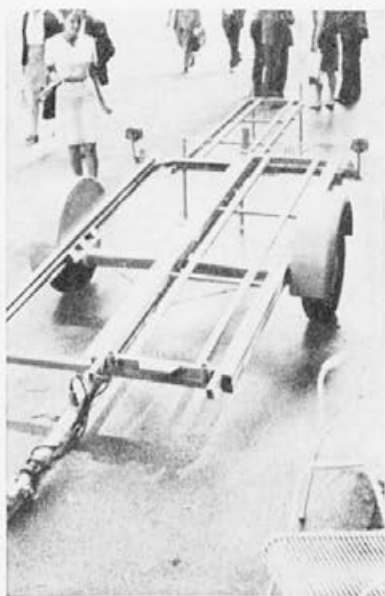
O samem kongresu je že v eni prejšnjih številkk poročal tov. urednik. Zato

Panj iz posebnih izolacijskih plošč
(stranski prerez)

Drugo jutro smo obiskali prizorišče čebelarkega kongresa.

Velikanska dvorana, v kateri so bila predavanja in znanstveni simpoziji, je bila razmeroma slabo zasedena, pač pa so se množice obiskovalcev zgrinjale po bližnjih razstavnih prostorih. Tu je bilo res kaj videti. Številni nemški trgovci in proizvajalci so razstavljali razno čebelarsko orodje, panje, točila, stiskalnica za vosek, posode za med, satnice in podobno. Nekatere izmed nas so zlasti pritegnili predmeti, ki jih slovenski čebelarji še ne uporabljamo in ki jih morda le redki poznamo iz tuje literature. To so: priprava za pridobivanje cvetnega prahu iz satja, plastični pitalniki v obliki vedra za pitanje nad gnezdom, točila na električni pogon, posebej prirejene prikolice za prevoz panjev z osebnim avtomobilom in panji iz umetnih penastih snovi (n. pr. iz polistirola). Žal, omenjenih predmetov na tem mestu ne morem opisati natančneje, ker bi se utegnil pričujoči članek preveč raztegniti, pač pa jih bom skušal z njihovih dobrih in slabih strani prikazati v kateri prihodnjih številkih Slovenskega čebelarja.

Prikolica za prevoz panjev

izolacijskih plošč. Take plošče, ki sestavljajo stranice panja, imajo lesen okvir debeline 2—3 cm, polnilo iz polistirola iste debeline z obeh strani pa jih obdaja lesenit. Lastnik omenjene firme nam je povedal, da ima tako grajena plošča enako izolacijsko sposobnost, kakor 10 cm debela lesena stena (n. pr. iz smrekovega lesa), razen tega pa v njej ni ne špranj niti razpok, ki se sicer rade pojavijo pri panjih iz desk. Seveda pa mora biti tak panj tudi primerno impregniran, saj bi ga sicer dež ali sonce v kratkem času uničila. Njegove prednosti so sledeče: skoraj polovico cenejši od klasičnega nastavnega panja iz desk, precej lažji je, zato primeren za prevažanje in ima dobro toplotno izolacijo. Zaradi omenjenih prednosti se ta panj ponekod hitro širi in tako izpodriva lesenega.

V posebni dvorani smo tisti dan videli več čebelarskih barvnih filmov in diapozitivov. Prav lepe filme so prikazale nekatera manjše države n. pr. Madžarska,

Od tujih razstavljalcev so vzbujali veliko zanimanje Romuni. Razstavili so priprave, ki jih uporabljajo moderna socialistična čebelarstva: ogromna točila, naprave za čiščenje medu, komore za umetno zorenje medu in še vrsto drugih zamotanih aparatov.

Čehi so poleg sodobnega modernega točila prikazali tudi prvo točilo, ki ga je izdelal njihov rojak major Hruška. Pri Italijanih pa smo videli zelo posrečeno izdelano hidravlično stiskalnico za vosek.

Ker je bilo pri nemških razstavljalcih mogoče kupiti skoraj vse razstavljene predmete, smo se slovenski obiskovalci pridno sukali okrog njih. Kupovali smo večji del malenkosti n. pr. kadilnike, ročne razpršilce za vodo, matičnice, pribore za obarvanje matic, čebelarske knjige in podobno. Nekdo je kupil celo ročno kovinsko stiskalnico za satnice, za katero pa je moral odšteti nekoliko več denarja.

Zanimivo novost je prikazala nemška firma Eitel — nakladni panj iz posebnih

Romunija in Danska, ki po kvaliteti niso prav nič zaostajali za ameriški ali sovjetskimi. Pozornost so pritegnili tudi tehnično dovršeni diapozitivi nemškega gozdarja in čebelarja Hainza Ruppertshofna na temo mravlje in gozdno medenje. Njegovo ime je v Nemčiji zelo znano, saj je napisal že precej knjig o pomenu gozda za čebelarstvo, obenem pa tudi mnogo piše v čebelarске liste. Prihodnje leto pride v Slovenijo na dopust. Obljubil nam je, da bo prinesel s seboj diapozitive in da bo slovenskim čebelarjem predaval o svojih izkušnjah, raziskavah in ugotovitvah.

Naslednji, tretji dan bivanja v Nemčiji, so nas organizatorji izleta odpeljali na ogled dveh znamenitosti Münchna. Dopoldne v tehnični muzej, popoldne v koncentracijsko taborišče Dachau. To sta dva spomenika nemškemu narodu. Kakor razodeva prvi njegovo veličino in ugled na področju razvoja tehnike, prikazuje drugi njegovo neslavno, temno obdobje iz polpretekle zgodovine. To so nasprotja, v katera bi človek ne verjel, če bi jih sam ne videl. Zato ni nič čudnega, če je bil zvečer, po ogledu obeh turističnih zanimivosti, marsikdo izmed nas zamišljen.

Zadnji, četrti dan, je bil namenjen povratku v domovino. Nebo, ki je bilo prve dni sončno, se je zdaj poblečilo in v Salzburgu nas je že pozdravil močan nalive, tako da si tega zgodovinskega mesta kljub najboljši volji nismo mogli ogledati. Vožnja preko Grossglocknerja je bila enkratno doživetje. Skoda le, da so oblaki in megle nekoliko zakrivalje najvišje gorske vrhove.

Bila je že temna noč, ko smo prečkali jugoslovansko mejo. V Ljubljano smo prispeli sicer utrujeni in zaspani, vendar dobre volje in zadovoljni z uspelim izletom.

PABERKI Z OBISKA VELIKEGA ČEBELARSKEGA OBRATA MIROSAN

DRAGO PREDAN

Avtor članka se v svojem prispevku dotika tudi čebelarjenja v LR panju. Ker je vprašanje ustreznosti LR panja v naših razmerah sprožilo zelo nasprotujoča si mnenja pri naših čebelarjih, bomo v eni prihodnjih številčk našega glasila skušali strniti izkušnje čebelarjenja v enem in drugem panju pri nas, s čemer naj bi se izognili vedno bolj zaostreni polemiki o tem vprašanju.

Uredniški odbor

Jesen že trka na vrata. Prihajajočo jesen je čutiti v jutranjih rosnih travah, na zorečih poljih, v sadovnjakih, v zraku. Ta čas je za Spodnjo Savinjsko dolino in njene prebivalce posebno privlačen. Zori zeleno zlato. Obiravci prihajajo od blizu in daleč. Hmeljišča so podobna mravljiščem. Vse je živo kot v čebeljem panju pred rojenjem.

In ta lep čas sem izbral za obisk Mirošana. Kje leži ta zanimivi zaselek s tako zvenečim imenom?

Nekaj sto metrov potem, ko prečkamo pod Petrovčami zavoljo dotrajanosti že močno načeti leseni kasaški most čez Savinjo in zavijemo potlej z asfaltirane ceste, ki drži v bližnje industrijsko naselje Liboje, na makadamsko cesto proti Grižam, zazremo na rahli vzpetini nad seboj upravno središče znane velike sadne plantaže »Mirošan«. Pogled navzdol proti metropoli Spodnje Savinjske doline Žalcu je edinstven in nepozaben.

Še nekaj streljajev in že smo na cilju.

Na površini 127 ha valovitega zemljišča, na katerem je njega dni raslo grmovje in nekaj borovcev, onkraj ceste proti Savinji pa je bilo nekaj zaplat zoranih njiv in zamočvirjenih travnikov, je zdaj, ko so po devetih letih racionalnega gospodarjenja vzgojili obsežno in vzorno negovano plantažo jablanovih, hruškovih, češpljevih in breskovih dreves, ki so letos neverjetno bogato rodila, pravi raj. Vitke veje nizkodebelnih dreves se šibijo pod težo dozorevajočih plodov žlahtnih sort zlate parmenec, jonatana, rdečega in zlatega delišesa. Na skrbno negovanih špalirjih hruškovih dreves vise celi grozdi zorečih, na sončni strani rdeče pobarvanih debelih hruškovih plodov. Razen bogate letine,

ki se letos ponuja na vsakem koraku, vzgajajo tu tudi vse pomembnejše vrste sadnih sadik, s katerimi pokriva potrebe ne le Savinjske doline, marveč so na voljo tudi oddaljenejšim predelom celjskega zaledja.

Tu pa je hkrati tudi nemara eno največjih slovenskih, če ne jugoslovanskih družbenih čebelarstev: **Čebelarški obrat Mirošan**, v sestavu Agrokombinata Žalec.

Kdo od čebelarjev še ni zližal besede ali dveh o tem edinstvenem primeru umnega čebelarjenja pri nas? Iz majhnega čebelnjaka z nekaj AŽ panji, ki za spomin še danes stoji, je v nekaj letih zrasla velika čebelarna z nad 800 Langstrothovimi panji, v kateri čebelarji skozi vse leto le trije poklicni čebelarji. Razen naj sodobnejšega načina pridobivanja kvalitetnega medu so zadnje čase začeli v večjih količinah zbirati tudi zdravični cvetni prah. Pomembno pri tem je tudi dejstvo, da ne čebelarijo sami s svojim fondom, marveč jim je uspelo pritegniti k sodelovanju večje število spodnjesavinjskih čebelarjev — kooperantov. Od njih odkupujejo med in cvetni prah, pomagajo jim s strokovnimi nasveti in nabavljajo zanje tudi nekatere čebelarske potrebščine.

Na domačem stojišču je trenutno 20 družin, od tega nekaj s štirimi, večinoma pa s tremi nakladami. Žrela so obrnjena proti jugu. Lani je bilo eno stojišče obrnjeno proti severni strani, vendar ni bilo opaziti razlik niti v razvoju družin niti v donosnosti. Zanimivo! Včasih je veljalo načelo, da naj bo izletišče obrnjeno tjakaj, kjer je sonce ob enajstih dopoldne, se pravi nekako proti jugu jugovzhodu. Izkušnje učijo, da se tudi taka nenapisana pravila zlagoma krhajo in lomijo.

Ker čebelarim v AŽ panjih in me vse novotarije s področja čebelarstva hitro pritegnejo, sem si omislil letos spomladi za začetek dva Langstrothova panja, se pravi, da zdaj čebelarim v dveh sistemih. Da bi se čimprej seznanil s posebnostmi čebelarjenja v nakladnih panjih, sem iskal pomoči predvsem tam, kjer je bilo v bližini največ pogojev za to, t. j. v mirosanskem čebelarskem obratu, ki ima pri tem načinu čebelarjenja vzlic razmeroma kratki praksi (devet let) največ izkušenj.

In zdaj k stvari.

V prvi vrsti me je zanimalo, katera čebelarska opravila sovpadajo v čas mojega obiska. Moja radovednost je bila potešena z naslednjimi podatki: v avgustu, ko pobirajo iz panjev med, ima vsaka družina do pet, najmanj pa tri naklade. Družine prezimijo navadno v dveh, v izjemnih primerih, ko gre za izredno močne, pa v treh nakladah. Praviloma bi naj družine v LP prezimovale vedno v dveh nakladah. Spočetka so tudi na Mirošanu prezimovali tudi v eni nakladi, a so tako prakso brž opustili. Čebele, ki napolnijo pred zazimovanjem vse razpoložljive celice z medom, sladkorno raztopino in cvetnim prahom, morajo prezimiti zagledelj tudi na medenih satnicah. Posedica: močna grižavost konec zime; mnogo družin, prezimljenih v eni nakladi, zavoljo tega zime ni preživelo; če so vendarle ostale, pa so bile zastran grižavosti močno oslabele, čeprav jim hrane ni primanjkovalo. Ob prezimljenju v dveh nakladah ohranijo pri življenju tudi šibkejša družina.

Nekako do 20. septembra morajo biti vse družine zazimljene. V dveh nakladah je zdaj polno čebel, še precej zalege in 20 do 25 kg medu.

Jesensko krmljenje in zazimljenje je izredno poenostavljeno. Pitalniki so namoč praktični. Položijo jih enostavno vrh gornje naklade. Vanje zlijejo dva in pol kg sladkorne raztopine. Da tekočina na dnu pitalnikov ne zastaja, morajo biti panji rahlo nagnjeni v smeri izletišč. Ko čebele obrok pospravijo, pitalnike znova nalijejo, pri čemer je treba le dvigati pokrove s panjev. Zanimivo je, da pitalnikov po opravljenem krmljenju z naklod niti ne odstranijo, marveč jih enostavno pustijo čez zimo kar na panjih. Pokrijejo jih le s celim vmesnim pokrovom. Ko še zapažijo žrela bodisi povsem ali pa z zapahi, je zazimljenje končano. Za izletavanje in ventilacijo rabijo okrogle odprtine na prednjih stenah naklad. Bojazen, da tako enostavno — mrzlo — zazimljene družine v nakladnih panjih zime ne morejo preživeti, je odveč. Dognano je, da čebele v Langstrothovih panjih odlično prezimijo v še tako ostru zimi, **le vlage ne prenesajo**. Za odvajanje vlage in prezračevanje odlično služijo zgoraj navedene okrogle odprtine — okrogla žrela — na nakladah.

Zimska izguba v nakladnih panjih je največ 5-odstotna, kar je glede na zelo poenostavljeno zazimljanje izredno malo. Celo minula zima, ki je napravila prenekateremu našemu čebelarju z AŽ panji velikansko škodo, saj je padlo ponckod tudi 50% in celo več čebeljih družin.

V primeru, da smo prezimili družine v dveh nakladah, kar je za naše razmere normalno, potem je prvo čebelarjevo delo zgodaj spomladi, ko vremenske razmere to dopuščajo, da družine pregleda in ugotovi, kako so prezimile. To so znane stvari. V normalnih razmerah je zdaj v obeh nakladah zaleženih že tudi več satov. Ta prvi pregled opravijo trije čebelarji v nekaj dneh. Skupina potuje z lahkim tovornjakom od stojišča do stojišča (vseh stojišč imajo zdaj na relaciji Vojnik—Vransko nad dvajset). Kmalu sledi prvi resnejši poseg; predstavljati je treba naklade. Gornje — vrhne predenejo na podnice, spodnje nanje. S tem so gnezda v panjih razdvojena. Dobra matica in zadostna količina hrane so porok, da se bo po tem posegu krog zalege tako močno povečal, da bo le-ta segala prek satov v obeh nakladah. Ko je kmalu zatem ta cilj dosežen, vstavijo med obe nakladi tretjo, s čimer

je gnezdo vnovič razdvojeno. Ker gre pri čebelarjenju z nakladnimi panji za to, da bodo družine do glavne paše čim močnejše, je treba navedene posege opraviti v pravem časovnem zaporedju. Zdaj se krog zalege razširi na satove v vseh treh nakladah. Družine postanejo izredno močne. V vseh treh nakladah je polno zalege in čebel, družine so pripravljene na glavno pašo. Ko le-ta nastopi, in če je izdatna, dodajamo po potrebi med gornji dve nakladi četrto, peto in tako naprej. V Ameriki in Sovjetski zvezi jih naložijo celo do osem. Verjetno pašne razmere to dovoljujejo. Razumljivo je, da je donosnost v tako močnih družinah izredna, zato ni nič nenavadnega, če je dal lansko leto samo en Langstrothov panj nekemu žalskemu čebelarju, ki ima na treh stojiščih trideset močnih družin, kar 65 kg medu. Seveda so to posamezni primeri, vendar tu so.

Letošnji donos v nakladnih panjih je bil od 15 do 20 kg medu. Pašne razmere so bile spomladi prav zadovoljive, kasneje nekoliko manj. Zaradi tega prevladuje cvetlični med. Zanimivo pri tem je, da je začel šele zdaj pozno jeseni kristalizirati. Smreka je slabo medila, enako tudi jelka. Pod hrastovjem so čebelarji ugotovili kratkotrajno mano. Tudi kostanjeva paša je bila letos slabša kot druga leta. Zadnje dolgotrajno deževje je preprečilo sleherno pašo, zaloge medu v panjih pa so se dovoljo tega znatno zmanjšale. Na pašo letos čebel niso vozili. Letošnji med je bil povsem zrel, saj vsebuje največ le 20 % vode. V panjih ga je ostalo do 15 kg, drugih 10 kg so jim dodali v obliki sladkorne raztopine.

Med točijo v kletnih prostorih v električnem točilu, ki sprejme hkrati 40 polnih satov Voščene pokrovec pobirajo z vilicami in noži, naročene pa imajo električne nože. Pretakanje medu v sode oziroma zorilnice, ki so v gornjih prostorih nad kletjo, je mehanizirano. Iz korita pod točilom ga prečrpavajo v sode in zorilce z električno črpalko. V zorilnici, ki je hkrati tudi nalivalnica, so vzdrževali doslej primerno temperaturo z navadnim ogrevanjem, poslej pa jo bodo z električnimi grelci.

Med prodajajo trgovski mreži. Razen svojega pridelka prodajajo tudi večje količine medu, ki ga odkupujejo od čebelarjev — kooperantov. Doma pa pridelujejo in od čebelarjev odkupujejo tudi cvetni prah, o čigar koristnosti se zadnje čase doma in še bolj v svetu veliko govori in piše. Znanstvene analize so pokazale, da je cvetni prah čudovito zdravilo in poživilo. Zato ni nič čudnega, če je povpraševanje po tem v čebeljem proizvodju iz dneva v dan vedno večje. Tudi odkupne cene zanj so zadovoljive.

Dobra čebelja družina v LP da lahko največ 2 kg cvetnega prahu na leto. Ni še ugotovljeno, ali bo odvzem tolikšne količine tega čebeljnega proizvoda, ki je veljal doslej v glavnem kot prehrana za mlade čebele, negativno vplival na razvoj čebeljne družine. Dejstvo je, da smo v dosedANJI praksi po potrebi nekaterim družinam cvetni prah morali dodajati, nismo ga pa odvezemali, kakor se to zdaj dogaja.

Cvetni prah pridobivajo na dva načina: s pinceto in izrezovanjem celic. Prvi način je nekoliko zamudnejši, je pa kvalitetnejši, najčistejši. Drugi je hitrejši, vendar je tu cvetni prah pomešan z voščinami, ki jih je treba kasneje pri čiščenju izločiti. Na oba načina pridobljeni cvetni prah je predelan in fermentiran. Vsekakor je kvalitetnejši od onega, ki ga pridobivajo izpod smukalnikov; le-ta ni fermentiran, ker ga čebele odložijo pri vходу v panj.

Naj sledi zaključek.

Katere so potemtatem prednosti čebelarjenja v nakladnih panjih? Ugotovitve bi bile naslednje:

- odpadejo gradbeni stroški za postavitve čebelnjaka;
- dela je v LP izredno malo, delo je poenostavljeno. Prvemu pregledu spomladi sledi preostavljanje obeh naklad, nato pa dodajanje naslednjih naklad po potrebi;
- pobiranje medenih satnic in vračanje praznih;
- zazimljenje: na Mirošanu in drugih stojiščih kakor opisano. V ZDA in SZ, kjer so zime ostrejšje, ovijanje panjev s strešno lepenko in nameščanje z žagovino napolnjenih blazinic pod pokrove.

In končno: poglobitni cilj čebelarjenja v LP je slejkoprej v večjem donosu pri najmanjši delovni sili in najmanjših delovnih naporih.

OBVESTILO

Vsem članom in naročnikom Slovenskega čebelarja sporočamo, da se člana-
rina (naročnina) za leto 1970 ne bo spremenila in ostane 20 din, oziroma 25 din,
za tujino pa 30 din.

Uprava

IZ PRETEKLOSTI

JULIJ MAYER

II

Tik pred prelomom v XX. stoletje se je slovenski človek znašel pred nena-
vadno močnim nemškim pritiskom: Brücke zur Adria = most do Jadrana. Malo
prej je stekla Transalpina = železnica, ki povezuje Dunaj preko Beljaka, Jesenic
in Gorice s Trstom, ob njej se je naseljeval nemški živelj. Nemški Schulverein =
šolsko društvo je gradilo nemške šole v slovenski hkrajih, kamor se je naselilo
le nekaj železničarskih ali delavskih družin. Nemški Alpenverein = planinska
zveza je gradila po naših gorah nemške postojanke. Avstrijsko čebelarstvo
je ustanavljalo po slovenskem delu Štajerske svoje podružnice in razdeljevalo
dunajčana kot nagrado za pristop k nemškemu društvu. Zadeva je bila tem
težavnejša, ker je bila vsa tedanja vzgoja prekanjeno domoljubna; zvestoba do
cesarja in zvestoba rodni grudi. V praktičnem življenju je to pomenilo, da slo-
slovenski kmet z Dravskega polja ni bil Slovenec, ampak je moral biti zaveden
Štajerc. Slovenec iz Posočja ni smel biti Slovenec, ampek ponosen Primorec.
Slovenec iz Roža in Podjune je bil samo Korošec. Vsem pa je bila vcepljena
samozavest za rodno pokrajino in nezaupanje do drugega pokrajinca.

Zavedni slovenski narodnjaki so nemškemu pritisku postavljali jez, usta-
navljali so odgovarjajoča slovenska društva, ki pa so bila od vsega začetka
v slabšem, to je v obrambnem položaju. Za nemškimi postojankami je stal ves
nemški narod in seveda dunajska vlada, za našimi postojankami pa le posamezni
rodoljubi in lastna požrtvovalnost.

Na čebelarstvu področju je tedanji predsednik kmetijske družbe za Kranj-
sko g. Gustav Pirc, sam čebelar in zaveden Slovenec, sklical v Ljubljano posve-
tovalni shod vseh slovenskih čebelarjev za dan 9. nov, 1897. Navzoči čebelarji
iz vseh predelov Slovenije so soglasno sklenili, da ustanovijo Slovensko čebelarstvo
za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani.
Tajništvo kmetijske družbe je prevzelo nadaljne priprave, njen predsednik pa
je sestavil pravila. Hkrati so tudi začeli nabirati člane.

Tozadevni občni zbor je bil 24. januarja 1898. v prostorih kmetijske družbe.
Izvoljen je bil prvi odbor in ustanovili so strokovni list Slovenski čebelar. Za
urednika je bil izbran znani čebelar Frančišek Rojina, nadučitelj v Šmartnem
pri Kranju, ki je list uspešno urejeval vse do konca prve svetovne vojne leta 1918.
Značilno za tedanje razmere: ob čitanju pravil se je oglasil čebelar Jožef Mursa
iz bližine Ljutomera in predlagal, da se društvena pravila tako spremene, da se
bo lahko osnovalo tudi slovensko čebelarstvo za Štajersko!

Od vsepovsod so prihajali dopisi in z veseljem so čebelarji pozdravljali novo
ustanovljeno in tako potrebno društvo. Iz vseh dopisov je zvenelo zaupanje
v bodočnost slovenske čebeloreje:

*Trdno dajmo se skleniti,
sloga pravo moč rodi;
vse lahko nam bo storiti,
ako združimo moči.*

Že prvo leto se je vpisalo 375 članov, od teh je bilo 230 posestnikov, 73 du-
hovnikov, 36 učiteljev, 17 svobodnih poklicev. V zamenjavo za druge slovanske
čebelarstvo je šlo 6 izvodov. Razne podeželske čitalnice in knjižnice so naro-
čile 13 izvodov Slovenskega čebelarja. Dve leti pozneje, leta 1900, je imelo
Slov. Č. D. že 530 članov, in sicer: 209 posestnikov, 89 duhovnikov, 83 raznih
svobodnih poklicev, 81 učiteljev, 53 knjižnic in 15 železničarjev.

V času, ko so pri nas šele ustanavljali čebelarstvo, je imela zavednejša Češka ustaljeno organizacijo s 57 podružnicami in 2918 člani. Slovaški čebelarji so bili že od leta 1854 vključeni v domače kmetijsko društvo, kjer je bilo kmalu več čebelarjev kot kmetijcev. Leta 1865 je v Brnu Slovak Hruška, major v avstrijski armadi, predložil svoje točilo, ki na podlagi sredobežnosti izprazni medeno satje, da se ga lahko ponovno porablja v panju. Slovaki so leta 1869 ustanovili samostojno čebelarstvo.

Prvi predavatelj za čebelarstvo, takrat so mu rekli potovalni učitelj, je bil Tomo Kurbus, nadučitelj iz Slivnice pri Mariboru. Na svoje stroške se je udeležil leta 1901 posebnega tečaja na Čebelarški šoli na Dunaju. Po uspešno prestatem izpitu je dobil ustrezno diplomu. Leto pozneje je obiskoval enak tečaj na Dunaju Jan Jurančič, posestnik in čebelar v Sv. Andražu v Slovenskih goricah. Tudi on je prejel leta 1902 diplomu za strokovnega učitelja. Leta 1903 je osnoval pripravljalni odbor za ustanovitev Slovenskega čebelarskega društva za Štajersko, ki je res kmalu potem zaživelo.

Na splošno so bili slovenski čebelarji na Štajerskem narodno zavednejši in zelo delavni. Že leta 1902 je Tomo Kurbus sklical prvi čebelarški tečaj na slovenskih tleh v Šmarje pri Jelšah. Udeležilo se ga je 17 čebelarjev, od tega je bilo 13 učiteljev, 2 posestnika, 1 duhovnik in 1 graščinski oskrbnik.

Prvi čebelarški shod na Kranjskem je sklical Fran Rojina v Smartno pri Kranju za dan 25. 8. 1903. Kako veliko je bilo zanimanje, kaže udeležba 59 čebelarjev. Podeželski čebelarji so čutili potrebo po tesnejšem sodelovanju in so začeli ustanavljati podružnice. Prva podružnica je bila ustanovljena leta 1904 v Kamniku. Naslednja leta pa so podružnice rasle kot gobe po dežju, da je bilo leta 1908 že 22 podružnic samo na Kranjskem. V letu 1905 je imelo osrednje čebelarstvo že 1211 članov, in sicer 806 čebelarjev iz Kranjske, Koroške in Primorske ter 405 članov iz Štajerske.

Leta 1905 je gorenjske znanec obiskal znameniti ameriški čebelarški strokovnjak Frank Benton. V svoji mladosti je poleg Amerike prepotoval vse dežele, ki so takrat količkaj pomenile v čebelarskem pogledu, da je na licu mesta proučeval razne čebelje pasme in načine čebelarjenja. Tako je prišel tudi na Gorenjsko, da bi spoznal kranjsko sivko. Nekaj časa je čebelaril v neposredni bližini Ljubljane, potem pa se je naselil blizu Senčurja pri Kranju. Bil je izrazit ameriški praktik, sam je izdeloval amerikanke in jih razpostavil posamič po sadovnjaku. Sam je izdeloval potrebno orodje. Po dveletnem bivanju med nami ga je nemirna potovalna žilica gnala naprej v Malo Azijo. Prodal je svoje čebelarstvo, da bo drugod popolnoma na novo začel. Čudno, da je šel njegov način čebelarenja tako brez vsakega odziva mimo naših čebelarjev! Gotovo je Benton z uspehom čebelaril v amerikankah, saj je z izkupičkom od čebeloreje preživel sebe in družino.

Kakšne so bile takrat prodajne cene, nam pove tovrstna prodajna ponudba trgovca s čebelami Antona Žnideršiča iz Ilirske Bistrice:

Prvovrsten $\frac{3}{4}$ izdelan kranjič	13—14 kron
Drugovrsten pod $\frac{3}{4}$ izdelan kranjič	11—12 kron
Kranjič na romiče	18—20 kron
Roj z oplojeno matico 1 kg	10—11 kron
Matica sama	7—10 kron

Za primerjavo dodajam podatek, da je mesečna plača učitelja začetnika ob tem času znašala 67 kron.

Leta 1906 je stopil Anton Žnideršič na plan s svojim člankom v Slovenskem čebelarju »Moj panj in način mojega čebelarjenja«. Po petletni preizkušnji se je

odločil, da priporoči slovenskim čebelarjem nov listovni panj velike mere, ki ga je za naše razmere preuredil po Albertiju. Plodišče ima iste sate kot medišče, zato je vpeljal prevešanje. V svojem čebelarstvu ima že blizu 300 takih panjev.

Žnideršič je vpeljal zanimiv način, kako bi se njegov panj naglo širil med slovenskimi čebelarji. Bil je pripravljen poslati interesentom toliko novih panjev, kolikor je čebelar želel, da bi jih obljudil. Čebelar je dobil tiskana navodila, kako se s panjem ravna in v njem čebelari. Po jesenski paši je imel čebelar na voljo, ali da plača panje, ali da jih prepusti Žnideršiču za že prej dogovorjeno ceno za vsebino.

Tega leta je imelo ljubljansko društvo 2 častna in 718 rednih članov. Odbor je imel 12 sej in priredili so 25 čebelarskih shodov s predavanji. Na podeželju je delovalo že 21 podružnic in 8 opazovalnih postaj s redno pošiljalo podatke o medenju in razvoju čebel ter o klimatskih razmerah. Štajersko društvo je ob tem času imelo že 800 članov.

Tega leta je bil v Leobnu na Štajerskem 51. shod avstro-ogrskih in nemških čebelarskih potovalnih učiteljev v dnevih 12.—17. avgusta. Obenem so priredili čebelarsko razstavo. Iz obeh slovenskih čebelarskih društev se je razstave udeležilo 8 razstavljalcev, ki so prejeli naslednja odlikovanja in priznanja:

Mihael Ambrožič, srebrno državno medaljo, srebrno društveno in še bronasto medaljo.

Anton Žnideršič, srebrno državno medaljo.

Egidij Jeglič, srebrno državno medaljo.

Ivan Strgar, oče, srebrni in bronasto medaljo ter denarno nagrado.

Gregor Pustnik, srebrno medaljo.

Tomo Kurbus, srebrno društveno medaljo.

Jože Peitler, bronasto državno medaljo in kot nagrado stiskalnico za satnice.

Ivan Jurančič, srebrno državno medaljo od ogerskega poljedelskega ministrstva, veliko srebrno medaljo od Moravske kmetijske družbe in denarno nagrado.

Prišlo je leto 1908, leto velikih dogodkov. Avstro-ogrška monarhija je priključila svojemu ozemlju do tedaj samo okupirano Bosno in Hercegovino. Padle so prve nacionalne žrtve v Ljubljani in Ptuju v protestih mlade Slovenije proti raznarodovalni nemški nadvladi.

Značilno za narodno zavest Korošcev je dejstvo, da so želeli 300 izvodov Slovenskega čebelarja pod enim ovitkom, da jih bodo sami razdeljevali članom, ker so vedeli, da bi se list naslovljen posameznikom izgubljal!

Tega leta se je vršil od 8. do 12. avgusta v Wiener Neustadtu 53. shod avstro-ogrskih in nemških potovalnih učiteljev. Na istočasni čebelarski razstavi so prejeli slovenski čebelarji naslednja priznanja:

Jan Strgar, Bitnje, veliko srebrno ogrsko državno medaljo, srebrno medaljo avstrijske čebelarske zveze in še častno darilo.

Anton Žnideršič, srebrno medaljo Šlezijejske kmetijske in gozdarske družbe iz Opave.

Fran Rojina, srebrno medaljo za strokovno ocenjevanje.

Anton Strgar, brat prejšnjega, srebrno medaljo Badenskega deželnega čebelarskega društva in srebrno medaljo z diplomom Nemške čebelarske zveze.

Ivan Bilc, Toplice, za razstavljeni potovalni voz veliko srebrno državno medaljo in častno darilo mesta Wiener Neustadt.

Miha Kunovar, Dravlje, bronasto medaljo, diplomom in častno darilo.

Tomo Kurbus, za razstavljenom medico in medeno žganje pa srebrno medaljo Štajerskega čebelarskega društva.

Iz vseh dosedanjih poročil vidimo, da so slovenski čebelarji znali uveljavljati na razstavah s svojimi razstavnimi predmeti.

Leta 1909 je bila ustanovljena Čebelarska zadruga s sedežem v Ilirski Bistrici. Namen zadruge je bil, da bi slovenski čebelar lažje in bolje vnovčil svoje proizvode tako doma kot v trgovini po monarhiji. Vsak slovenski čebelar je lahko postal član te zadruge. V zadružnih delavnicah so izdelovali AŽ panje, satnice in razna čebelarsko orodje. Zadruga je zelo lepo uspevala.

Leta 1911 je na Slovenskem delovalo že 9 opazovalnih postaj. Čebelarska zadruga je začela izdelovati eksportovce in jih v velikih količinah pošiljala podružnicam, da so jih delili med napredne čebelarje. Račune za te panje je poravnalo osrednje čebelarsko društvo v Ljubljani.

Tega leta so se prvič oglasili slovenski čebelarji iz Prekmurja, ki so bili takrat v sestavu ogrske kraljevine, kot druge polovice Habsburške monarhije. V Gódölu blizu Budimpešte je bila ustanovljena čebelarska šola, ki še danes deluje kot madžarski državni čebelarski inštitut. Ker ogrske carinske oblasti niso dovolile carinskih olajšav za sladkor prek tedanje meddržavne meje na Kranjsko, je naše osrednje društvo naročilo sladkor za dopitanje zimske zaloge iz Češke, ki je bila tudi v sestavu monarhije in pridelovala mnogo sladkorne pese.

V začetku leta 1912 je Osrednji odbor sklenil, naj se med slovenskimi čebelarji širi samo AŽ panj, ki je kakor nalašč za naše razmere. Za prevažanje pa je naravnost neprekosljiv. Društveno življenje se je že zelo razmahnilo, saj deluje na podeželju kar 23 podružnic in 9 dobro opremljenih opazovalnih postaj. Podružnice so priredile med letom 19 dobro obiskanih shodov s predavanji.

Med mladimi čebelarji se zadnji čas dobro uveljavlja Jan Strgar iz Bitenj v Bohinju, ki je v zadnjih 8 letih na mednarodnih čebelarskih razstavah nabral kar 53 odlikovanj.

To leto je slovenske izvoznice hudo prizadela prepoved uvoza živih čebel iz tujine, ki jo je objavila Nemčija v začetku leta.

Čebelarji na Slovenskem Koroškem so se strnili v skupno fronto in ustanovili v začetku leta 1913 samostojno čebelarsko društvo. V aprilu 1914 so jim sledili Primorci in tudi ustanovili samostojno čebelarsko organizacijo. Strokovni list je zadnja leta redno izhajal in prinašal poleg društvenih poročil še vzorno pisana mesečna navodila in poljudne strokovne članke, ki so jih pisali naši najboljši praktiki in najbolj razgledani člani. Zato je bilo za Slovenskega čebelarja zelo veliko zanimajne, saj so ga tik pred vojno pošiljali na Kranjsko 796 članom, na Štajersko 349 članom, na Coriško 131 članom, na Koroško 256 članom in v Istro 16 članom. V zamenjavo za druge slovenske čebelarske liste so pošiljali 10 izvodov. Tako je vsak mesec prejemale 1558 članov slovenski čebelarski list.

V letu 1913 je Sl. Č. prvič objavil sliko in opis nove in zelo priročne priprave — kozice za odlaganje zasedenih satov pri pregleovanju družin.

V tak lep razvoj slovenskega čebelarskega življenja je posegla prva svetovna vojna. Mnogi čebelarji so takoj ob mobilizaciji zapustili domove in družine, članarina je ostala neporavnana. Dosti čebelarjev je padlo na tujih bojiščih, vojna pa se je stopnjevala in stiska doma je postajala od dne do dne hujša. Mnogo čebelarjev je brez gospodarja le životarilo in premnogo jih je docela propadlo. Glavni odbor pa se je zavedal svojega poslanstva in ni klonil. Kljub skoro nepremagljivim zaprekam je vsa vojna leta izdajal Slovenskega čebelarja. Zadnje leto celo samo 4-krat, zato pa v povečanem obsegu. Sotrudniki so se odpovedali honorarjem, da je Osrednje društvo zmoglo stroške za tisk.

Glavna naloga Slovenskega čebelarkega društva pred vojno je bila izpolnjena! Pri Slovencih je zbudilo zanimanje za čebelarenje in širilo strokovno znanje. Narodna zavest med čebelarji je rasla in spoznavati so začeli, da je v skupnosti tudi napredek. Slovensko čebelarstvo se je okrepilo na znotraj in zgradilo enovito celoto, sestavljeno iz mnogih manjših delov — krepih podružnic na podeželju.

Slovenec je spoznal, da je v slogi moč — zato tudi ni klonil!

V začetku se je Žnideršič ogreval za gerštungovce in jih tudi vpeljal v svoje čebelarstvo. Urejeni so bili na toplo stavbo s pokončnim satom velike mere in so se lahko opravljali zadaj in z vrha. Medišče so imeli nizko na polovično mero in so ga kot naklado poveznili kár na gornjo odprtino. Vendar z njimi ni bil povsem zadovoljen. Da bi temeljito proučil razvoj družine na pomlad, si je zgradil poseben panj. Panj je bil pravzaprav sestavljen iz samih okvirjev, narejenih iz 3 cm širokih in 5 cm debelih letev. V utor zgornje letve je vdela satnico. Na zunanji strani so bile letve poskobljane na okroglo obliko. Vsak okvir je imel v oghih izvrtane luknje za železne palčice z navoji za krilne matice, da so okvirje tesno stisnil in tako sestavljali enoten panj. Tako se je dal panj poljubno širiti in ožiti. Na ta način je ugotovil, da meri čebelje gnezdo dobre družine ob pomladnem razvoju nekaj nad 30 cm v premeru, to se pravi na 9 satih. Ako skozi tako gnezdo potegnemo matično rešetko nekako v $\frac{2}{3}$ višine, bo matica odrezana od celic nad rešetko in bo pod njo potrebovala za zaleganje vse celice v vseh 9 satih. Zato bo odrinjen ves med iz plodišča nad rešetko v medišče. Zaradi boljšega izkoriščanja prostora ob razvoju je vpeljal prestavljanje. Po Švicarju Albertiju je prevzel mrzlo stavbo in nastal je Alberti-Žnideršičev panj, na kratko AŽ panj.

PLEMENILNA POSTAJA V KAMNIŠKI BISTRICI

Plemenilna postaja v Kamniški Bistrici je bila izročena svojemu namenu 18. maja 1969. Postajo vodi požrtvovalni Ivan S t a r e , njegov namestnik pa je Justin Slanovec. Na postajo smo postavili od komisije izbran in po našem predavatelju Francu Lobniku pregledan čebelji panj — trotar. V juniju je vodja postaje zaradi zelo močnega trotarja naredil še eno družino, tako da imamo sedaj na postaji dva trotarja. Obe matici sta označeni: prva rdeče, druga letošnja pa zeleno.

Postaja je pod zdravstvenim nadzorstvom veterinarskega inšpektorja iz Kamnika, pod strokovnim pa Franca Lobnika iz Maribora.

Ker skozi vse leto ni bilo v Bistrici prav nobene paše, smo družini morali krmiti, da smo ju ohranili na potrebni višini. Družini sta prav lepi in ustrezata zahtevam plemenilne postaje.

Vodja oz. njegov namestnik je bil na postaji vsako soboto od 17. do 19. ure in vsako nedeljo od 8. do 11. ure. Letos je bilo prinešenih na postajo 126 matic v plemenjenje. Oplemenilo se je 93 matic ali 73,7 %. Ostale matice so se zgubile, ali pa so bile zaradi nepravilne priprave uničene. Večino matic so prinesli člani Čebelarke družine Kamnik, za katere je bila letos plemenitev brezplačna, drugi čebelarji pa so plačali po 3 N din od matice.

Prihodnje leto ostaneta na postaji dosedanja trotarja, za leto 1971 pa bomo trotarja izmenjali; izbrati ga pa moramo že prihodnje leto. Da bi odbrali najboljšega; predlaga vodja postaje, da bi čebelarji, ki imajo čiste kranjice, dali svojo najboljšo

družino v komisijsko oskrbo. Tako bi zbrali 5—6 panjev, ki bi imeli enotne pašne pogoje, od teh pa bi komisija izbrala najboljšega za bodečega trotarja.

Z uspehom delovanja plemenilne postaje smo za prvo leto zadovoljni in samo želimo, da bi se čebelarji zavedali pomena dobre vzreje in plemenili svoje matice na plemenilni postaji.

Tudi želimo, da bi kmalu izšla priročna knjiga o vzreji matic, ki jo vsi, posebno mladi čebelarji, že dolgo pričakujejo.

Čebelarska družina Kamnik

Pri otvoritvi Plemenilne postaje »Josipa Verbiča« v Kamniški Bistrici

POSLOVNIK plemenilne postaje Josipa Verbiča v Kamniški Bistrici

I.

Splošna določila

1. člen

Ta poslovnik je obvezen za vse uporabnike plemenilne postaje.

2. člen

Plemenilna postaja izpolnjuje pogoje priznane plemenilne postaje, ki jih vsebuje »Vzrejni red« ZČDS v Ljubljani in ki ustrezajo tudi zadevnim normam čebelarskih organizacij v srednji Evropi.

Varstvena meja plemenilne postaje, v kateri ne sme biti v času delovanja postaje tujih čebel, poteka:

Na cesti Kamnik—Kamniška Bistrica: Klus (Jerar)—Ravni hrib—Pirčev vrh (1357 m)—Poljanski rob—Križ (1648 m)—Konj (1803 m)—Presedlaj—Korošica (1808 m)—Škarje—Planjava—Kamniško sedlo (1885 m)—Brana—Turška gora—Skuta—Grintavec (2558 m)—Kokrško sedlo—Kalski greben—Koren—Veliki Zvoh—Krvavec (1853 m)—Kržišče—Kamniški vrh—Grohat (911 m)—Klus.

Prevažanje čebeljih panjev prek te varstvene meje v času delovanja postaje je prepovedano.

II.

Naprave

3. člen

Postaja leži na parceli št. 873/1 k. o. Županje njive, ki je lastnina občine Kamnik. Nadmorska višina postaje je 565 m.

Na tej parceli je upravna kočja plemenilne postaje. Poleg stoje paviljonček za panje — trotarje in hramčki za plemenilnike.

Upravna kočja in ves inventar je last Čebelarske družine Kamnik.

4. člen

V upravni kočji se hrani ves material, ki je potreben za nemoteno vodstvo plemenilne postaje, uporablja pa ga vodja plemenilne postaje oziroma njegov namestnik.

V upravni kočji lahko prenočijo poleg zaposlenih na plemenilni postaji tudi še drugi obiskovalci čebelarjev in čebelarji.

III.

Namen plemenilne postaje in zdravstveno nadzorstvo

5. člen

Osnovna naloga plemenilne postaje je vzreja in prašitev matic iz odbranih čebeljih rodov lastne vzreje ter prašitev odbranih matic čebelarjev izključno s troji odbranih in preizkušanih čebeljih rodov.

6. člen

Plemenilna postaja je pod zdravstvenim nadzorstvom Veterinarskega zavoda Slovenije oziroma veterinarskega inšpektorja v Kamniku.

IV.

Vodstvo plemenilne postaje

7. člen

Plemenilno postajo vodi in opravlja tričlanski odbor, ki sestavlja proračun, obračun za preteklo leto in poslovno poročilo najkasneje do družinskega občnega zbora. Poročilo mora družina dostaviti tudi društvu, le-ta pa Zvezi ČDS.

8. člen

Vodja in njegov namestnik morata biti za to delo osebno in strokovno sposobna. Stremeti morata, da se še nadalje usposabljata.

Plemenilna postaja deluje praviloma od 15. maja do 30. julija vsakega leta.

V.

Naloge vodje plemenilne postaje

9. člen

Vodja plemenilne postaje in njegov namestnik opravljata vsa dela na plemenilni postaji po svoji strokovni sposobnosti in po navodilih odbora za vzrejo in odbiro pri ZČDS v Ljubljani.

10. člen

Naloge vodje plemenilne postaje so zlasti:

1. da skrbi za nabavo potrebnega števila odbranih trotarjev, ter jih redno in pravilno oskrbuje;

2. vsak teden opravi red, po potrebi pa tudi izreden pregled plemenilnikov in to takrat, ko se matice ne prašijo;

3. da skrbi, da imajo lastni plemenilčki dovolj medenega testa, ki mu mora biti dodan fumidil B;
4. da vodi knjigo plemenilne postaje in jo po uporabi dá v arhiv družine;
5. da pravilno izpolnjuje z resničnimi podatki matične izkaznice sprašenih matic;
6. da pripravi poročilo o delu in uspehih plemenilne postaje do 30. septembra, ki mu mora biti priložen obračun in predračun za naslednje leto;
7. da pobira za oprашitev matic določeno pristojbino;
8. da napovedanim obiskovalcem razkaže in pojasni delovanje plemenilne postaje.

11. člen

Za vsakoletno aprilsko številko Čebelarja pripravi vodja postaje objavo, iz katere mora biti razvidno:

1. kdaj začne postaja delovati in do kdaj bo predvidoma delovala;
2. v katerih dneh v tednu bo postaja prevzemala plemenilnike in jih vračala;
3. do kdaj naj interesenti prijavijo število matic, ki jih nameravajo kupiti na plemenilni postaji z navedbo približnega datuma prevzema;
4. kdaj in koliko svojih matic nameravajo interesenti oprášiti na postaji;
5. višino pristojbine za opráševanje matic in ceno matic za prodajo.

12. člen

Pristojbino za opráševanje in ceno matic za prodajo določa odbor za vzrejo in odbiro pri Zvezi sporazumno z vodstvom plemenilne postaje.

VI.

Pogoji za sprejem plemenilnikov

13. člen

1. Plemenilniki se sprejemajo po predhodnem obvestilu po navodilih, objavljenih v aprilski številki Čebelarja.
2. Plemenilniki morajo biti sistema Zander, sicer jih ni mogoče namestiti v postajne hramčke.
3. Interesent mora predložiti zdravstveno potrdilo pristojnega organa, da v njegovem čebelnjaku ni kužnih bolezni.
4. Družinice v plemenilnikih morajo biti presejane tako, da v njih ni nobenega trota.
5. Družinica v plemenilniku mora prej sprejeti matico, preden se odpremi na plemenilno postajo v oplemenitev.
6. Satnica v plemenilniku mora biti sveža in široka največ 2 cm prek vse dolžine satnika.
7. Stekla plemenilnikov morajo biti čista.
8. Plemenilnik mora imeti dovolj medenega testa, ki mu je dodan po možnosti fumidil B.

14. člen

Če se najde v prinesenem plemenilniku kak trot, se tak plemenilnik odkloni. Prizadeti čebelar se lahko tudi za daljšo dobo izključi od uporabe plemenilne postaje.

VII.

Končne določbe

15. člen

Poslovnik se bo še nadalje izpopolnjeval po izkušnjah pri delovanju.

16. člen

Vodstvo plemenilne postaje bo pri svojem delu oživljalo in uvajalo stare čebelarke šege in navade.

17. člen

Poslovnik smo obravnavali in sprejeli na seji Čebelarke družine Kamnik dne 2. aprila 1969.

SEPTIKEMIJA PRI ČEBELAH

Nežka dr. Snaj

V zadnjih nekaj letih pogosto slišimo med čebelarji besedo septikemija. Do nedavnega v njihovih vrstah še niso poznali tega pojma, o njem tudi niso razpravljali, ker so smatrali, da razen klasičnih kužnih in nekužnih bolezni čebel in čebelje zalege drugih bolezni ni. Glede na to, da se zadnje čase omenja septikemija tudi v primerih, ko gre dejansko za povsem kaj drugega, ne pa za septikemijo pri čebeljih družinah, smo se odločili, da spregovorimo o njej nekaj besed.

Septikemija je kužna bolezen odraslih čebel. Je ena izmed bolezni, ki je ne povzroča samo ena bakterija, temveč jo povzroča več bakterij skupaj. Zato ne bi smeli govoriti o septikemiji, temveč o septikemijah pri čebeljih družinah. V bistvu je to neke vrste zastrupitev krvi, točneje, bakterije preplavijo krvni obtok in delno ali v celoti uničijo krvna telesca. V zadnjem stadiju bolezni najdemo v krvi le nekaj zakrnelih oblik krvnih telesc, ali pa tudi teh ne več. Bakterije je v tem stadiju bolezni kaj lahko izolirati iz krvi čebeljega organizma in jih naprej kultivirati.

Pri gojitvi bakterij, ki so jih izolirali iz krvi obolelih čebel, so ugotovili, da gre za 10 vrst bakterij in to iz rodu *Enterobacteriaceae*, *Pseudomonaceae*, *Bacillaceae* in *Streptococcaceae*. Med njimi sta za čebelji organizem najbolj nevarni dve debli in to deblo *Apisepticus* in deblo *H*. Dobro je vedeti, da nikoli ne najdemo eno samo vrsto bakterij v krvi obolelih čebel, temveč najmanj 3 različne vrste, kar je nad vse važno za zatiranje bolezni. Različni antibiotiki namreč ne vplivajo enako dobro na vse vrste bakterij. Zato je nujno, da v laboratoriju ugotovimo, katere vrste bakterij so v krvi obolelih čebel, istočasno pa izdelamo tudi antibiogram. Samo na podlagi antibiograma lahko ugotovimo, kateri izmed antibiotikov pridejo v poštev za zdravljenje bolezni.

Zanimiva je ugotovitev, da se bakterije, ki povzročajo bolezen, ne vrnejo v krvni obtok čebeljega organizma iz črevesja oziroma iz prebavil, marveč preko dihal in kože, kar pomeni, da se čebele v nobenem primeru ne morejo okužiti preko ust (p/o).

Bolezen se razvija hitro. Prva klinična znamenja bolezni lahko opazimo že 16—20 ur po tem, ko so čebele prišle v stik s kuživom. V pičlih 3—4 dneh lahko odmre do 60 % vseh čebel v panju, včasih pa tudi čebelja družina v celoti. Bolezen po navadi ne napade vseh panjev v čebelnjaku, temveč je glede tega precej muhasta. Panji z obolelimi družinami so razmetani znotraj skladovnice čebelnjaka, večkrat celo sosedje obolelih družin ne kažejo znamenj bolezni. Prav tako kot se pojavlja na različnih mestih v skladovnici, tudi ni izbirčna glede izbire letnega časa. Bolezen lahko izbruhne vse od spomladi do jeseni, le pozimi ni pogojev za njen razvoj. Eden najvažnejših pogojev za nastanek bolezni je med drugim previsoka vlaga v panju ter slabotne in slabo oskrbovane čebelje družine.

Glede na slabo raziskanost bolezni same je čebelarju praktiku težko dati točno klinično sliko, na podlagi katere bi lahko postavil sum bolezni. Na splošno bi lahko rekli, da je za bolezen sumljivo takrat, če je veliko zimskih mrtvic, če se čebelje družine spomladi slabo oziroma, počasi razvijajo, če je včasih razvoj spomladi najprej zadovoljiv, vendar kasneje kljub dobri paši začno čebelje družine polagoma hirati, če dober razvoj zamenja dolgotrajen zastoj ali pa če družine brez vidnega razloga propadajo bolj ali manj hitro, ali pa če celo odmirajo. Pred obolelim panjem,

bolje rečeno na tlu pred čebelnjakom opazimo slabotne čebele, ki lazijo, ki ne morejo vzleteti, so nesigurne na nogah, pogosto imajo razprostrta krila, večkrat tudi izprožene rilčke, se tresejo in se zbirajo v gruče. Zbrane v gruče in s podvitim zadkom odmirajo. Po zunanjem videzu so lahko podobne zdravim vrstnicam, lahko pa so tudi brez dlačic in počrnele. Opazimo tudi, da obolele čebele plezajo po bilkah in po stenah panjev, da bi dosegle brado lastnega panja. Tu se zbirajo v večje ali manjše skupine, ki čakajo na smrt. Te skupine po obnašanju spominjajo na težke zastrupitve.

Tudi na mrtvih lahko včasih opazimo spremembe, ki so značilne za omenjeno bolezen. Ob rahlem dotiku namreč razpadejo na posamezne sestavne dele čebele. Noge in krila kaj lahko izpulimo brez večjega navora. V nekaterih primerih pa se mrtvice osušijo, ne da bi ob dotiku razpadle, čeprav tudi tem mrtvicam lahko z lahkoto izpulimo noge in krila. Zato ni mogoče postaviti diagnoze na podlagi kliničnih sprememb in sprememb, ki jih opažamo na mrtvicah. Nujno je torej, da mrtvice pošljemo v laboratorij, ker se bolezen zanesljivo lahko ugotovi samo tam.

Glede na to, da bolezen izbruhne le, če se v krvi čebeljega organizma lahko namnoži več vrst bakterij, razumljivo, pod vplivom nekaterih zunanjih činiteljev, je brezmiselno iskati čudežno »drogo« in pričakovati od nje nekih večjih uspehov. Z mnogimi sredstvi, ki smo jih dosedaj uporabljali z namenom, da bi bolezen zatrli, smo dosegli le trenutne uspehe, medtem ko nam bolezen izkoreniniti ni uspelo. Trajnejša uporaba raznih sredstev, pa naj bodo to samo razni antibiotiki ima lahko za posledico, da posamezne bakterije postanejo odporne proti njim. Tako danes že vemo, da sta debli Apisepticus in deblo H, ki sta znani po tem, da sta najbolj agresivni, tudi najbolj odporni proti raznim antibiotikom. Praksa je pokazala, da ravno v tistih predelih, kjer se antibiotiki uporabljajo kot preventivno sredstvo ali pa kot dodatek k dražilnemu krmljenju čebel, imajo največ težav z omenjeno boleznijo. Zato opozarjamo, naj se brez razloga in potrebe, to je, samo v preventivne svrhe, ne uporabljajo zdravilna sredstva niti proti noseči še manj pa proti katerikoli drugi bolezni. Samo na tak način bomo lahko od posameznih zdravilnih sredstev dobivali rezultate, ki jih od njih pričakujemo.

PHENOTHIAZIN

za zatiranje čebeljih uši lahko nabavite pri Zvezi ČDS. Skušnja je pokazala, da se tableto zavije v majhen košček papirja (tako kakor so zaviti nekateri bonboni).

Tableto je treba dati v kadilnik z žerjavico, ker sicer ne dimi.

Podrobno navodilo je opisano v 10. številki SČ za leto 1969 na strani 272—273.

MED UNIČUJE ŠKODLJIVE MIKROORGANIZME

Za nekatere vrste meda, posebno za lipov, kostanjev, akacijev in za nekatere druge vrste medov je ugotovljeno, da celo 100-krat razredčeni ubijajo mnoge drobnoživke, povzročitelje raznih vnetij, posebno tistih v dihalih. Te lastnosti ima med zaradi raznih sestavin, posebno hlapljivih, ki mu dajo njegov prijetni duh. To so tako imenovani fitoncidi, ki jih čebele naberejo na cvetih obenem z nektarjem in jih prinesejo v med. — Pri segrevanju pa zgubi med precej svojih antimikrobnih lastnosti.

Iz dnevnika »Politika«

POROČILO

predsednika komisije za preskrbo čebelarjev s sladkorjem za zimsko krmljenje čebel na seji izvršnega odbora ZČDS 10. novembra 1969.

Letos je bilo dodeljeno za potrebe jugoslovanskih čebelarjev 2500 t sladkorja za zimsko krmljenje čebel. Od tega je bilo dodeljenih za potrebe Slovenije 560 t in to 460 t Zvezi čebelarških društev Slovenije za razdelitev potom trgovskega podjetja Medex in 100 t Zavodu za čebelarstvo Slovenije v Ljubljani in Mirošanu.

Lansko leto je dobil Medex 600 t redne kvote in naknadno še 50 t. Koliko sta dobila Zavod in Mirošan, nam ni znano.

Če torej primerjamo letošnje razpoložljivo količino z lansko, vidimo, da je imel Medex na razpolago letos kar 200 t sladkorja manj. Distribucija 100 t Zavoda in Mirošana seveda ni kontrolirana, čeravno smo pismeno naprosili tako Zavod kakor tudi Mirošan za zadevne podatke.

Za razdeljevanje krmilnega sladkorja je podalo trgovsko podjetje Medex dne 21. julija izjavo, po kateri je pristalo in sprejelo pooblastilo naše Zveze, da bo nabavilo in v soglasju z našo Zvezo razdelilo nabavljeni sladkor za čebele.

Z dopisom z dne 28. avgusta je potem podjetje Medex sporočilo, da ima krmilni sladkor že na zalogi in da ga naši člani lahko takoj prevzamejo. Hoteč zagotoviti vsem svojim članom enako količino sladkorja, je Zveza še isti dan pod št. 386 razposlala vsem čebelarškim družinam in društvom okrožnico, s katero je sporočila, da je za potrebe slovenskih čebelarjev dodeljeno 560 t sladkorja in da bo sladkor razdeljevalo podjetje Medex do 10 kg sladkorja na panj. Hkrati je pozvala vse organizacije, da naj pošljejo Zvezi do 5. septembra seznam članov, ki jih bo po primerjavi s člansko kartoteko Zveze poslalo podjetju Medex v razdeljevanje. Pripominjam, da smo v okrožnici iz previdnosti prvotno navedli, da bodo prejeli člani najmanj 5 kg sladkorja na panj in da smo to količino popravili na 10 kg na izjavo predstavnika podjetja Medex, da bo sladkorja dovolj. Očitno je podal to izjavo v dobri veri, ker je vsako leto v glavnem zadovoljil potrebe slovenskih čebelarjev.

Takrat pa nam še ni bilo znano, da je Savez v Beogradu sklenil s Poslovnim združenjem v Beogradu nov sporazum, po katerem dobi ZČDS samo 460 t, Zavod in Mirošan pa 100 t. Tako je iz razpolaganja naše Zveze odpadlo na lepem kar 90 t slad-

korja. Po prvotni razdelitvi bi namreč Zavod in Mirošan dobila za potrebe svojih čebelarstev samo 10 t, po novem sporazumu (brez našega sodelovanja) pa 100 t, torej 90 t več.

Kako je potem potekalo razdeljevanje sladkorja, smo deloma pojasnili že v naši okrožnici št. 406 z dne 27. septembra. Dodajam pa še te ugotovitve:

Hkrati s svojim dopisom z dne 28. avgusta je podjetje Medex tudi že pričelo prodajati sladkor. Ker je bil ta dopis podjetja razposlan vsem organizacijam skupno z našo okrožnico, ki je zahtevala sezname do 5. septembra, si je verjetno mnogo organizacij tolmačilo okrožnico po svoje in je poslalo seznam in tudi nabavilo sladkor takoj neposredno pri podjetju Medex. Ker je podjetje prodajalo sladkor družinam po njemu predloženih seznamih in tudi poedincem, je seveda sladkorja zmanjkalo že 3. ali 4. septembra, torej še preden je potekel rok za predložitev seznamov Zvezi.

Seveda pa pri stvari ni toliko pomembna količina sladkorja, ki nam je bila dodeljena, kakor dejstvo, da ta količina ni bila enakomerno porazdeljena po številu panjev med vse člane. Če se pa vprašamo, zakaj to ni bilo storjeno, lahko ugotovimo precej vzrokov in tudi nepravilnosti.

Na splošno so za nepravilno razdelitev krivili podjetje Medex.

V čem je torej njegova krivda?

Predvsem v tem, da je pričelo podjetje prodajati sladkor še pred 5. septembrom, ki je bil določen kot rok za predložitev seznamov Zvezf. Čeprav je bilo dolžno deliti sladkor po podani izjavi, ki sem jo omenil, po navodilih Zveze, je pričelo deliti sladkor takoj, ko ga je prejelo in po svojih kriterijih.

Dalje, da je delilo sladkor po seznamih društev in družin, ki so mu jih te predložile neposredno, mimo Zveze in poedincem s potrdili družin in društev posebej.

Končno pa, da je delilo sladkor svojim, tako imenovanim kooperantom, ki so mu dobavili med za sladkor.

Krivda pa je tudi na strani čebelarških organizacij, ki so poslale sezname neposredno podjetju Medex in ne Zvezi, kakor jim je bilo naročeno, da so nekatere organizacije navedle večje število panjev od dejanskega števila in pa ker so nekatere dru-

žine vzele sladkor tako pri Zavodu oziroma Mirošanu kakor tudi pri podjetju Medex. Zaradi nakazila kvote sladkorja v Sloveniji na dva dela je torej bilo omogočeno nabavljanje krmilnega sladkorja po dveh linijah.

Ne smemo pa prezreti tudi delne krivde Zveze, ki je bila v tem, da ni bila dovolj budna, da bi zabranila predčasno prodajo sladkorja. Seveda pa si nismo mogli predstavljati, da bo zašla preskrba s sladkorjem v tako kritičen položaj, ker smo se zanašali, da bo moglo podjetje Medex kot prejšnja leta nabaviti še zadostne dodatne količine sladkorja.

Na naglico razprodaje sladkorja pa je nedvomno vplivala tudi vest, da bo sladkor podražen, tako da si je ena stran želela sladkor čim prej prodati, druga stran pa čim prej nabaviti.

Iz vsega tega je razvidno, da bo morala biti v prihodnje akcija preskrbe s sladkorjem enotna, poverjena samo Zvezi. Dani sta samo dve možnosti. Prva, da povečimo delitev ponovno podjetju Medex, seveda pod pogojem, da bo delil sladkor izključno po navodilih Zveze in pod njenim nadzorstvom, druga pa, da prevzame vso zadevo v roke Zveza sama.

Druga rešitev je realna in izvedljiva. Potekala pa naj bi nekako takole: Na dosedanjih obrazcih, ki jih društva predlagajo Zvezi vsako leto za naročnino za S. C., bi morala društva do 31. marca navesti tudi število panjev, ki jih ima vsak čebelar in koliko sladkorja bo jeseni potreboval za zimsko krmiljenje. Po teh seznamih bi Zveza ugotovila, koliko panjev imamo v Sloveniji in približno potrebo po krmilnem sladkorju, tako da si bo mogla Zveza v Beogradu prizadevati zagotoviti za slovenske čebelarje potrebno količino krmilnega sladkorja. Na podlagi kvote, ki bo dodeljena naši Zvezi, bomo izračunali, koliko sladkorja bo pripadlo posameznim društvom oz. družinam. O tem bomo obvestili vse organizacije, ki bodo potem morale poslati Zvezi do 30. junija ali 15. julija potreben denar. Ko bomo zvedeli, kje bo vskladiščen sladkor, bi ga Zveza lahko takoj plačala. Iz skladišča bi potem sladkor dirigirali s kamioni neposredno organizacijam brez vmesnega vskladiščenja. Ljubljanski čebelarji in ev. okoličani bi pa morali prevzemati sladkor ob

točno določenih dneh na določenem kraju. Načrt je realen in docela izvedljiv, seveda ob disciplini čebelarjev. Disciplina bi seveda morala biti popolna, ne taka kot je običajna, ko je npr. na našo okrožnico z dne 28. avgusta poslalo zahtevane sezname od 232 družin v roku samo 62, na našo drugo z dne 22. oktobra pa le nekaj nad 10. Ob taki disciplini bo seveda vsak, še tako dober načrt že vnaprej obsojen na neuspeh.

H koncu bi še omenil, da je dobila Zveza nekaj dopisov, v katerih so izražene ostre kritike, upravičene in neupravičene. Mislim, da sem s prednjimi izvajanci dal tem kritikam zadostno pojasnilo. Kolikor bi pa kdo želel še nadaljnja pojasnila, jih bom dal v razpravi.

Poudaril pa bi še troje dejstev, ki jih moramo pri presoji naše zadeve upoštevati, in sicer:

1. Zavedati se moramo, da še ni zakonitega predpisa, ki bi upravičeval čebelarje do krmilnega sladkorja. Potreben je za to čebelarski ali kak drug zakon, ki bi nam tako pravico priznal;

2. da je bila letošnja kvota dodeljena pavšalno, ne glede na število panjev in

3. da je dobila Slovenija, ki ima po neuradni statistiki nekako 80.000 panjev, sorazmerno v jugoslovanskem merilu, ki izkazuje nekako 800.000 panjev, le največji odstotek krmilnega sladkorja.

Sklep:

U. O. ZČDS pooblašča Komisijo za preskrbo čebelarjev s krmilnim sladkorjem, da skuša doseči s Trgovskim podjetjem »Medex« v Ljubljani dogovor za razdeljevanje krmilnega sladkorja, tako da bodo zagotovljene koristi slovenskih čebelarjev in koristi ZČDS.

V primeru, da komisija takega sporazuma ne bi mogla doseči, se pooblašča, da samostojno izvede celotno razdelitev krmilnega sladkorja med slovenske čebelarje po načrtu, ki ga je komisija predlagala na seji U. O. dne 9. novembra 1969.

Sklep je bil sprejet soglasno.

IZ UPRAVE SLOVENSKEGA ČEBELARJA

Prvo številko Slovenskega čebelarja v prihodnjem letu bomo poslali vsem članom in naročnikom, ki so poravnali članarino (naročnino) za letošnje leto in lista niso odpovedali. Če bi kateri izmed njih ne maral več prejemati lista, ga prosimo, da številko takoj vrne pismonoši. V nasprotnem primeru ga bomo vpisali v našo kartoteko in mu redno pošiljali nadaljnje številke.

Na pobudo Čebelarkega društva Kamnik—Domžale e upravni odbor Zveze čebelarških društev za Slovenijo na seji dne 29. januarja 1969 soglasno sprejel sklep, da naj Zveza odlikuje šolnika Janka Malešiča, tajnika čebelarke družine Kamnik in Čebelarkega društva Kamnik—Domžale, za njegove čebelarke zasluge z redom Antona Janše II. stopnje.

Skromen in tih delavec, kakor je naš Janko, ni tako zelo poznan širšemu krogu čebelarjev. Pač pa ga dobro poznajo, visoko cenijo in se ga radi spominjajo ne samo njegovi nekdanji učenci, temveč tudi čebelarji v vseh krajih, koder ga je kot šolnika vodila njegova življenjska pot. Ljubezniv in šegav, pa tudi uslužen je bil vsaki družbi vedno dobrodošel.

Janko Malešič je bil rojen 7. marca 1899 v Ribnici na Dolenjskem. Po poklicu je učitelj. Zato mu je velik del življenja minil v stalnem popotovanju. Učiteljeval je najprej v rojstnem kraju v Ribnici, nato v Šmihelu, Novem mestu, Šempetru, na Kalu pri Šentjanžu, v Škocjanu pri Mokronogu, v Žetalah pri Rogatcu in končno v Mekinjah, kjer se je ustalil in si zgradil svoj domek. Tudi njemu ni zadnja vojna prizanesla. Takoj leta 1941 ga je okupator zaprl, preselil v Srbijo v Smederevsko Palanko, od koder se je vrnil v Ljubljano in končno leta 1945 nazaj v svoj dom v Mekinjah pri Kamniku.

Čebelariti je začel leta 1926. Od takrat dalje ga čebele stalno spremljajo. Takoj, ko se je včlanil v čebelarke organizacijo, je postal tudi stalni naročnik Slovenskega čebelarja. Že v Škocjanu pri Mokronogu je vodil opazovalno postajo, enako tudi v Mekinjah pri Kamniku. Od leta 1936 dalje je bil tajnik čebelarke podružnice Kamnik; po vojni pa ves čas tajnik čebelarke družine Kamnik; od leta 1962 dalje pa še tajnik Čebelarkega društva Kamnik—Domžale. Tajniške posle opravlja v splošno zadovoljstvo članov domače čebelarke družine in Čebelarkega društva Kamnik—Domžale, pa tudi Zveze, kateri s svojim vestnim delom zelo olajša njeno delo. Najbolj ga pa privlači delo na odbiri in vzreji dobrih matic, kar je osnova za napredno in gospodarno čebelarjenje.

V letih 1948 in 1949 je vodil plemenilno postajo v Kamniški Bistrici. Zaradi nesrečne čebelarke politike v letih 1953 do 1965 je propadla tudi ta plemenilna postaja, ki jo je včlanil v čebelarke organizacijo, je postal tudi stalni naročnik Slovenskega čebelarja. Že v Škocjanu pri Mokronogu je vodil opazovalno postajo, enako tudi v Mekinjah pri Kamniku. Od leta 1936 dalje je bil tajnik čebelarke podružnice Kamnik; po vojni pa ves čas tajnik čebelarke družine Kamnik; od leta 1962 dalje pa še tajnik Čebelarkega društva Kamnik—Domžale. Tajniške posle opravlja v splošno zadovoljstvo članov domače čebelarke družine in Čebelarkega društva Kamnik—Domžale, pa tudi Zveze, kateri s svojim vestnim delom zelo olajša njeno delo. Najbolj ga pa privlači delo na odbiri in vzreji dobrih matic, kar je osnova za napredno in gospodarno čebelarjenje.

V letih 1948 in 1949 je vodil plemenilno postajo v Kamniški Bistrici. Zaradi nesrečne čebelarke politike v letih 1953 do 1965 je propadla tudi ta plemenilna postaja, ki jo je včlanil v čebelarke organizacijo, je postal tudi stalni naročnik Slovenskega čebelarja. Že v Škocjanu pri Mokronogu je vodil opazovalno postajo, enako tudi v Mekinjah pri Kamniku. Od leta 1936 dalje je bil tajnik čebelarke podružnice Kamnik; po vojni pa ves čas tajnik čebelarke družine Kamnik; od leta 1962 dalje pa še tajnik Čebelarkega društva Kamnik—Domžale. Tajniške posle opravlja v splošno zadovoljstvo članov domače čebelarke družine in Čebelarkega društva Kamnik—Domžale, pa tudi Zveze, kateri s svojim vestnim delom zelo olajša njeno delo. Najbolj ga pa privlači delo na odbiri in vzreji dobrih matic, kar je osnova za napredno in gospodarno čebelarjenje.

K odlikovanju in visokemu življenjskemu jubileju našemu Janku Malešiču prav iz srca čestitamo z željo, da bi še dolgo tako prizadevno deloval za napredek čebelarstva v delovnem območju čebelarkega društva Kamnik—Domžale. Glede gradnje ČIC so mu namenjene še posebne častne naloge, pri čemer odlikovanec prav gotovo ne bo odrekal svoje pomoči.

V. B.

smo poslali Sezname članstva v treh izvodih, ki naj jih izpolnijo družine v vseh rubrikah kar najbolj natančno in čitljivo. Naslovi naj bodo razporejeni po abecednem redu zaradi hitrejšega in smotrnejšega dela na upravi. Poleg bivališča naj bo tudi hišna številka. Na to še posebej opozarjamo, kajti zaradi površno pisanih imen in bivališč nastanejo neprijetne pomote, tako da dobivajo nekateri člani po dva izvoda Slovenskega čebelarja, drugi pa ostanejo brez glasila, ker ga pošte zavračajo s pripombo »neznano«. Rubriko »opomba« razdelite pokončno. V prvo, nanovo vpisano rubriko, vpišite pri novih članih besedico »nov«, samo pri treh funkcionarjih društva ali družine (predsednika, tajnika in blagajnika) in njihove funkcije. V drugo nanovo postavljeno rubriko pa število zazimljenih čebeljih družin ne glede na mero panja. Na desni prazni rob vpišite potrebo sladkorja za leto 1970. Opozarjamo funkcionarje, ki bodo zadolženi s tem delom, da naj ga

opravijo vestno in kar najbolj natančno, kajti le od natančnosti, popolnosti in pravilnosti podatkov bo odvisno, ali bo član prejemal glasilo redno in pravočasno, da ne bo nepotrebnega opominjanja in da bomo lahko nudili v Beogradu ob nabavi krmilnega sladkorja verodostojne in pravilne podatke.

Od izpolnjenih seznamov naj pošljejo družine en izvod Zvezi, drugega svojemu društvu, tretjega pa naj shranijo za lastno uporabo. Zveza in društva morajo imeti sezname vsaj do 15. januarja 1970.

Da bo naše organizacijsko delo nemoteno potekalo, prosimo, da skličejo družine svoje redne letne občne zборе do 31. decembra t. l., društva pa do 31. januarja 1970. Le tako bo mogoče pripraviti pravočasno potrebno gradivo za občni zbor Zveze. Društva opozarjamo, da nam sejmih zapisnikov ni treba pošiljati, temveč samo zapisnike občnih zborov.

Uprava

VEZAVA SLOVENSKEGA ČEBELARJA

Zveza je tudi letos poskrbela za originalne platnice Slovenskega čebelarja. Kdor hoče imeti lanski ali katerikoli prejšnji letnik vezan, ali pa tudi druge revije, naj nam pošlje vse številke v posebnem omotu

s svojim natančnim naslovom na drugi strani revije, ali naj jih odda osebno v našem tajništvu. V vezavo bomo sprejemali do konca februarja.

Uprava

ZVEZA IMA NA ZALOGI

še nekaj izvodov knjige Sodobno čebelarstvo, še vedno po stari ceni 25 oziroma 40 din. Nadalje starejše letnike Slovenskega čebelarja vezane in nevezane po nižani ceni, brošuri Med naša vsakdanja hrana in

zdravilo po 3 din, s čebelami in čebelarji skozi stoletja po 4 din, kolorirane čebelarške razglednice, načrte čebelnjakov, ovitke (originalne) za Sodobno čebelarstvo I. in II. del in zdravila.

KUPIM

20—30 naseljenih LR panjev, event. tudi dobro ohranjene prazne, z nakladami in osmukači za cvet. prah.

Zamenjam jih event. za naseljene AZ panje ali pa same družine.

Družine v mojih AŽ. so prvovrstne, močne, zdrave, z mladimi maticami, za kar jamčim. Pri ponudbi sporočite ceno.

Naslov v upravi Zveze čeb. društev.

KUPIM

dobro ohranjene letnike Slovenskega čebelarja in Slovenskega sadjarja in vrtnarja do letnika 1944. Ponudbe s ceno in kratkim opisom poslati na naslov: **A. Horvat, pošta Črenšovci št. 39.**

IVAN NAREKS

Skrita bolezen, ki je že nekaj časa razjedala njegovo življenje, je dne 22. 2. 1969 za vedno iztrgala iz vrst članstva Čebelar-ske družine Celje zvestega čebelarja Ivana Nareksa iz Loč pri Šmartnem v Rožni do-lini.

Rodil se je dne 22. XII. 1900 v Šent-jungerti nad Galicijo. Ko sta z ženo, ki je sedaj že deset let nemočna v bolniški po-stelji, leta 1929 kupila posestvo v Ločah pri Šmartnem v Rožni dolini, je med kuplje-nim poslopjem stal tudi čebelnjak — prav-cati uljnjak in takoj se mu je vzbudilo za-nimanje za čebelarstvo.

Najprej je čebelaril v kranjičih. Še pred II. svetovno vojno je poskušal čebelariti s premičnim satjem v dunajčanih, med voj-no in po vojni pa je čebelaril v žnidaršičih, ki mu jih je izdelal njegov starejši sin.

Minilo ni niti eno predavanje, da se ga pokojni ne bi bil udeležil. Počutil se je zelo srečnega, če je lahko spregovoril o čebelah z drugim čebelarjem. Zato ni bilo družin-skega izleta Čebelar-ske družine Celje, ka-kor tudi ne društvenega, da ne bi bil na-vzoč.

Čeprav je bil čebelji pik zanj zelo ne-varen, ker je večkrat zaradi čebeljega stru-pa padel v nezavest, ni odnehal. Njegova ljubezen do čebel je bila velika in jih je dostikrat obiskal skrivaj, da ni povzročal skrbi svoji družini. Zadnje čase je imel ve-liko skrb, kaj bo s čebelami, ko bo njego-vo okolico zalivala voda — jezero za pre-grado v Ločah. Mnogo vprašanj in razgo-vorov je vodil zaradi tega.

Dne 24. II. 1969 smo ga pospremili na njegovi zadnji poti na pokopališče v Celju. Tajnik društva Jaka Kresnik mu je spre-govoril ob odprtem grobu poslovilne be-sede.

Za njim žaluje njegova družina: žena, hči, trije sinovi in osamele čebelice. Naj mu zajojo poslednji zum zum nad prerano gomilo.

Čebelar-ska družina
CELJE

LEOPOLD ČONČ

Dan mrtvih ... Na tvoji gomili se je na bogatem jesenskem cvetju ustavila čebelica in zapela svoj: zum, zum ... Tvoja čebeli-ca? Morda!

Odšel si od nas ti, nestor slovenskih čebelarjev, drobne delavke pa nadaljujejo svoje neumorno delo.

Leopold Čonč se je rodil 8. novembra 1900 kot kmečki sin v Cerovcu pri Rogaški Slatini, kjer je tudi umrl 25. 7. 1969. V nje-govi sobi še sedaj visi priznanje, ki ga je pokojnemu dodelila Čebelar-ska družina Rogaška Slatina 3. 3. 1957 — ob 40-letnici nje-gevega čebelar-skega dela, ki se je kazalo ne samo v tem, da je gojil čebele, ampak tudi v tem, da je rad pomagal in svetoval drugim, mlajšim, neizkušnim. Sej in se-stankov ni zamuja; na njih je kot izkušen čebelar posredoval svoje znanje. Poleg tega je bil tudi dober sadjar, saj je v svoji dre-vesnici vzgajal dobre vrste sadja tudi za svoje sosede. Rad jim je pomagal z nasveti tudi pri živini. Svoje življenjske izkušnje je dopolnjeval s pridnim prebiranjem poljud-no-znanstvenih knjig. Spremljal je vse živ-ljenjsko dogajanje v svoji vasi. Poznali so ga vsi. Kdorkoli je potreboval pomoč, na-svet, kakšno potrdilo ali prošnjo, poiskal ga je in ne zaman: pomoč je bila dobro-voljna in zanesljiva, odkritosrčna in nese-bična.

Med NOB je aktivno sodeloval pri raz-nih akcijah na terenu. Njegova beseda je našla pot do marsikoga, njegovo delo je bilo uspešno.

Pred 8 leti je postal invalid zaradi del-ne kapi. Z močno voljo in željo po nadalj-njem delu je tudi v teh letih gojil čebele in se zanimal za delo čebelar-ske družine.

Bolezen je bila neizprosna. Čutil si, da ti neprizanesljivo jemlje zadnje moči. Strla te je! Spomin nate bo živ. Zrna tvojega de-la poganjajo klasje in objublajo nova po-rajanja.

Čebelar-ska družina
Rogaška Slatina

industrija
stavbenega pohištva
ribnica - dolensko
slovenija - jugoslavija

NUDI:

STAVBENO POHIŠTVO ZA VAŠO HIŠO

— okna, polkna, vrata: —

sobna, vhodna, garažna in balkonska

**GRADITELJI
STANOVANJSKIH
HIŠ
POZOR!**

PRODAJA
TUDI
na
kredit!
BREZ
POROKOV!

VPRAŠAJTE na telefon:

061-87-068 in 061-87-099

LASTNA TRGOVSKA MREŽA!

v vseh večjih mestih lastna
prodajna skladišča

Posebna prodajalna v

RIBNICI, Partizanska 99a

ODPRTO TUDI OB SOBOTAH!

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!